

Minister do spraw Równości

Katarzyna Kotuła

Warszawa, 16 września 2024 r.

Pani
Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowna Pani Ministro,

zabiegając o usunięcie z polskiego prawa i praktyki jego stosowania przypadków bezpośredniej dyskryminacji ze względu na płeć, w związku z petycją skierowaną do Ministra do spraw równości, na podstawie art. 21 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2024 r. poz. 1175), zwracam się z uprzejmą prośbą o dokonanie przeglądu niektórych przepisów penitencjarnych.

W treści załączonej petycji obywatel podnosi kwestię różnicowania sytuacji osadzonych mężczyzn i kobiet na mocy art. 87 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego (k.k.w.), który przewiduje kierowanie więźniarek do zakładów karnych typu półotwartego, chyba że szczególne względy przemawiają za osadzeniem ich w zakładzie typu zamkniętego albo otwartego. Odstąpienie od zwykłej kwalifikacji kobiet, stanowiących niewielki odsetek ogółu osadzonych może ułatwić organizację oddziałów kobiecych, ale stwarza zagrożenie naruszenia prawa osadzonej do indywidualizacji kary. Pozornie korzystny dla kobiet przepis art. 87 § 2 k.k.w. może

zarówno pozbawić skazaną, której poziom demoralizacji przemawiałby za skierowaniem do zakładu typu otwartego, prawa do poddania się ocenie komisji penitencjarnej, jak i narazić gros więźniarek przebywających w zakładach typu półotwartego na skierowanie do nich więźniarek niebezpiecznych.

Jeżeli z posiadanych przez Panią Ministrę danych wynika, że w praktyce każda skazana poddawana jest indywidualnej ocenie i kierowana do właściwego typu zakładu karnego, sugeruję uchylenie przepisu art. 87 § 2 k.k.w. jako zbędnego. Gdyby jednak szczególne względy kryminologiczne wskazywały na potrzebę utrzymania w mocy obalano domniemania, że więźniarka powinna odbywać karę pozbawienia wolności w zakładzie typu półotwartego – celowe wydaje się ich odpowiednie zakomunikowanie przez podległą Pani Ministrze Służbę Więzienną. Pojedyncze publikacje, dotyczące tego zagadnienia, ograniczają się ogólnikowego wskazania, że „kobiety dużo gorzej znoszą odbywanie kary pozbawienia wolności niż mężczyźni, ale i nie stwarzają zazwyczaj takiego zagrożenia społecznego jak skazani mężczyźni¹” lub do rozszerzającej wykładni Europejskich Reguł Więziennych², Reguł Nelsona Mandeli³ oraz odnośnych Rezolucji Parlamentu Europejskiego nr 2007/2116(INI)⁴ i Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 1663(2009)⁵, które nie zobowiązują Polski do preferencyjnego

---

¹ <https://sw.gov.pl/aktualnosc/zaklad-karny-w-krzywancu-kobiety-w-warunkach-izolacji-penitencjarnej> dostęp 29 sierpnia 2024 r.

² Zalecenie REC(2006)2 Komitetu Ministrów Rady Europy, <https://www.sw.gov.pl/assets/98/29/13/4d0aa81edd3ddc0d1132f1bde154ab564484eb10.pdf>

³ https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Reguly_Mandeli.pdf

⁴ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-6-2008-0102_PL.html

⁵ <https://pace.coe.int/en/files/17733/html>

kierowania kobiet do określonego typu zakładu karnego.

Różnicowanie sytuacji więźniów w zależności od płci ma miejsce także w aktach rangi podustawowej, w szczególności w § 27 ust. 4 wydanego na podstawie art. 249 § 1 k.k.w. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2022 r. w sprawie Regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. z 2022 r. poz. 2847), toteż niezbędny wydaje się przegląd całości systemu prawa penitencjarnego, również w kontekście nieprawomocnego jeszcze wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 11 lipca 2024 r. w sprawie W.W. przeciwko Polsce (skarga nr 31842/20)⁶ i potrzeby zapewnienia ochrony praw więźniów transpłciowych.

W przypadku podzielenia opinii o potrzebie zmian w art. 87 § 2 k.k.w , zapewniam Panią Ministrę o pełnym wsparciu w pracach resortu oraz Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego.

Z wyrazami szacunku

Katarzyna Kotuła
Ministra do spraw Równości
/podpisano cyfrowo/

---

⁶ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22appno%22:%7B%2231842/20%22%7D%7D>

Załącznik:

- petycja pana Dawida Prusaka o podjęcie działań związanych z inicjatywą ustawodawczą Rady Ministrów w celu wdrożenia zasady równego traktowania przez władze publiczne kobiet oraz mężczyzn w kontekście art. 87 § 2 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy.